

Državni izpitni center

M 2 0 2 5 4 1 1 3

JESENSKI IZPITNI ROK

PSIHOLOGIJA

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

Četrtek, 27. avgust 2020

SPLOŠNA MATURA

Moderirana različica

IZPITNA POLA 1**1. naloga**

Naloga	Navodila za točkovanje	Točke
1.1	<p>Opredelevitev intervjuja: tehnika zbiranja podatkov, pri kateri smo v neposrednem stiku s spraševanci; vprašanja jim postavljamo ustno</p> <p>Opredelevitev vprašalnika: raziskovalna tehnika, pri kateri so vprašanja navedena pisno, prisotnost raziskovalca pa ni nujna</p> <p>Raziskovalne tehnike:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenjevalne lestvice • psihološki (ali psihometrični) testi 	
2. raven	opredelitev intervjuja in vprašalnika, 1 raziskovalna tehnika OPOMBA: Ocena 3 ali 4 točke je odvisna od kakovosti opredelitev.	3–4
1. raven	opredelitev intervjuja in 1 raziskovalna tehnika ali opredelitev vprašalnika in 1 raziskovalna tehnika ali obe opredelitvi	2
	1 opredelitev ali 1 raziskovalna tehnika	1
1.2	<p>Tipi vprašanj:</p> <ul style="list-style-type: none"> • odprtega tipa • zaprtega tipa • kombiniranega tipa <p>Primer vprašanja odprtega tipa: Kje najraje preživljate prosti čas? _____</p> <p>Primer vprašanja zaprtega tipa: S kom najraje preživljate prosti čas?</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Z družino. b) S prijatelji. c) S partnerjem d) Najraje sem sam. <p>Primer vprašanja kombiniranega tipa: Kaj najraje počnete v prostem času?</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Družim se z družino. b) Družim se s prijatelji. c) Spim. d) Se ukvarjam s športom. e) Grem v kino. f) Gledam filme. g) Drugo: _____ <p>OPOMBA: Če kandidat navede isto vprašanje za različne vrste vprašanj, je ocenjen na 3. ravni.</p>	
4. raven	3 vrste in 3 primeri	4
	3 vrste in 2 primera	3

Naloga	Navodila za točkovanje	Točke
3. raven	3 primeri ali 2 vrsti in 2 primera	2
	2 primera ali 1 vrsta in 1 primer ali 3 vrste	1
1.3	<p>Pojasnitve prednosti vprašalnika v primerjavi z intervjujem:</p> <ul style="list-style-type: none"> • je bolj standardiziran, zaradi tega lažje primerjamo odgovore posameznikov nanj; • hkrati lahko izprašujemo več udeležencev, zaradi česar je časovno bolj ekonomičen; • pri vprašalniku ni nujno, da je raziskovalec navzoč, zaradi česar je cenejši; • drugi odgovori po presoji ocenjevalca. <p>Pojasnitve prednosti intervjuja v primerjavi z vprašalnikom:</p> <ul style="list-style-type: none"> • intervju je uporaben tudi v skupinah, za katere vprašalnik ni primeren (otroci ...), zaradi česar lahko preučujemo tudi pojave, ki nam z vprašalnikom niso dostopni; • pri intervjuju lahko poglobljamo pridobivanje informacij s podvprašanji, zaradi česar lahko poglobimo spoznavanje tematike; • pri intervjuju lahko opazujemo posameznika med odgovarjanjem, zaradi česar lahko dopolnimo informacije, ki jih dobimo od intervjuvanca, z zaključki, ki jih dobimo na podlagi opazovanja; • drugi odgovori po presoji ocenjevalca. <p>OPOMBA: Če kandidat navaja prednosti brez pojasnitve, se oceni na 5. ravni.</p>	
6. raven	pojasnitev 3 prednosti vprašalnika in 3 prednosti intervjuja	4
	pojasnitev 2 prednosti vprašalnika in 2 prednosti intervjuja	3
5. raven	pojasnitev 3 prednosti	2
	pojasnitev 2 prednosti	1

2. naloga

Naloga	Navodila za točkovanje	Točke
2.1	<p>Poimenovanje in opis načinov zadovoljevanja potreb:</p> <p>homeostatično: ko je ravnotežje porušeno, začutimo potrebo po vzpostavitvi homeostaze; ko z dejavnostjo dosežemo cilj (ravnotežje), (p)ostanemo mirni;</p> <p>progresivno: ob doseženem cilju se pojavi nov motiv s ciljem na višji ravni;</p> <p>nagonsko: je prirojeno, ne naučeno; enako za vse ljudi v vseh kulturah;</p> <p>socializirano: zadovoljevanje poteka prilagojeno pravilom in dogovorom med ljudmi; je naučeno s socializacijo</p> <p>OPOMBA: Zadostuje en opis za vsak način.</p>	
2. raven	navedba in opis 3 načinov zadovoljevanja potreb	4
	navedba 3 in opis 2 načinov zadovoljevanja potreb	3
1. raven	navedba in opis 2 načinov zadovoljevanja potreb ali navedba 3 in opis 1 načina zadovoljevanja potreb	2
	navedba in opis 1 načina zadovoljevanja potreb ali navedba 2 načinov zadovoljevanja potreb	1
2.2	<p>Navedba načinov zadovoljevanja in del besedila:</p> <p>progresivno: »Zdaj bom še bolj vztrajno treniral, da se uvrstim v ekipo«</p> <p>homeostatično: »žejen pride domov, si najprej natoči kozarec vode«</p> <p>Primer načina zadovoljevanja potreb, ki je povezan z Lukovim treniranjem:</p> <p><u>nagonsko:</u> potenje je prirojeni odziv telesa na segrevanje, kar varuje posameznika pred pregrevanjem. To je značilno za vse ljudi v vseh kulturah ... Tako se ob napornem treningu Lukovo telo segreva, kar sproži potenje in s tem ohlajanje telesa;</p> <p><u>socializirano:</u> ko na treningu sotekmovalci igrajo in Luka med tem začuti žejo, igre ne bo prekinil in odšel pit, temveč bo počakal na prvo prekinitve ali odmor, ko bo spil dovolj tekočine. S tem se bo prilagodil pravilom igre in zadovoljitev prestavil na čas, ki je temu namenjen (dogovorno)</p>	
4. raven	navedena 2 načina in izpisana 2 ustrezna dela besedila ter poimenovan in ponazorjen 1 način zadovoljevanja potreb	4
	naveden 1 način in izpisan 1 ustrezen del besedila ter poimenovan in ponazorjen še 1 način zadovoljevanja potreb ali navedena 2 načina in izpisan 1 ustrezen del besedila ter ponazorjen še 1 način zadovoljevanja potreb	3
3. raven	naveden 1 način in izpisan 1 ustrezen del besedila ter poimenovan <i>ali</i> ponazorjen 1 način zadovoljevanja potreb ali navedena 2 načina in izpisan 1 ustrezen del besedila	2
	navedena 2 načina zadovoljevanja potreb ali naveden in ponazorjen 1 način zadovoljevanja potreb ali naveden 1 način in izpisan 1 ustrezen del besedila	1

Naloga	Navodila za točkovanje	Točke
2.3	<p>Pojasnitve neustreznega zadovoljevanja potreb:</p> <ul style="list-style-type: none"> • če ne skrbimo za homeostazo snovi v telesu, je lahko ogroženo naše zdravje oziroma življenje (npr. premajhna količina vode v telesu povzroči dehidracijo); • če si v življenju ne postavljamo višjih ciljev, ampak se zadovoljimo z nižjimi, nimamo motivacije in vztrajnosti za nadaljnje delo in smo zato manj uspešni (nezadovoljni); • če posameznik ne spoštuje družbenih pravil zadovoljevanja potreb, se bo v družbo težje vključil (npr. srednješolec, ki ni pripravljen deliti svojih zapiskov v družbi vrstnikov, kjer je to pričakovano, se bo v to skupino težje vključil); • če ne spimo dovolj (nagonsko zadovoljevanje), bomo bolj zaspani, težje se bomo zbrali ..., lahko celo zaspimo, ne da bi to želeli (v šoli, v avtu med vožnjo ...); • drugi odgovori po presoji ocenjevalca. <p>OPOMBA: Če kandidat navaja samo posledice (brez pojasnitev), se oceni na 5. ravni.</p>	
6. raven	4 pojasnitve	4
	3 pojasnitve	3
5. raven	2 pojasnitvi	2
	1 pojasnitev	1

3. naloga

Naloga	Navodila za točkovanje	Točke
3.1	<p>Opisi vrst mišljenja</p> <p>konvergentno mišljenje: osredotočeno na eno zamisel; daje tipične in predvidljive rešitve, ki temeljijo na predhodnem znanju in logičnem razmišljanju;</p> <p>divergentno mišljenje: razvijamo številne zamisli in iščemo oddaljene povezave; vodi do različnih rešitev; daje nenavadne in nepričakovane rešitve, ki zahtevajo drugačno videnje problema in novo sintezo znanja;</p> <p>abstraktno mišljenje: mišljenje, pri katerem uporabljamo abstraktne pojme;</p> <p>domišljijско mišljenje: svobodno v kombiniranju dejstev in pod vplivom posameznikovih subjektivnih dejavnikov, denimo čustev ali želja</p>	
2. raven	4 opisi	4
	3 opisi	3
1. raven	2 opisa	2
	1 opis	1
3.2	<p>Naloga iz jezika za konvergentno mišljenje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Obkrožite samostalnike: vaja, prijetno, biti, sreča, vojskovati, zeleno. • V povedi vstavite manjkajoča ločila: »Pri maturi mi je šlo tako dobro da sem bil s svojim dosežkom izjemno zadovoljen saj si ne predstavljam da bi bil lahko še boljši« <p>Naloga iz jezika za abstraktno mišljenje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Določite vse osebke, povedke in predmete: <ul style="list-style-type: none"> – Mama je vozila avto. – Dijak je opravil maturo. – Sestra piše pismo. • Podčrtajte vse stavčne člene: Med pisanjem mature se je v šolski knjižnici razlegala živahna glasba. <p>Naloga iz književnosti za divergentno mišljenje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Napišite nov zaključek romana Ana Karenina, tako da se ta konča srečno. • Pripravite esej o tem, kakšen bi bil roman Alamut, če bi ga Bartol pisal v 21. stoletju. <p>Naloga iz književnosti za domišljijско mišljenje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Napišite črtico z naslovom »Moje prvo srečanje z nezemljani.« • Napišite epigram zadnji čebeli. <p>OPOMBA: Če kandidat ne poimenuje vrste mišljenja, je ocenjen na 3. ravni.</p>	
4. raven	4 naloge s poimenovanji (vključene vse zahtevane oblike mišljenja)	4
	3 naloge s poimenovanji (vključene tri zahtevane oblike mišljenja)	3
3. raven	2 nalogi (vključeni dve zahtevani obliki mišljenja)	2
	1 naloga	1

Naloga	Navodila za točkovanje	Točke
3.3	<p>Presoje s pojasnitvami psiholoških dejavnikov:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sposobnosti: mišljenje sposobnejših posameznikov je hitrejše in učinkovitejše; • razpoloženje, pozitivna čustva: če smo dobro razpoloženi, se lažje osredotočamo na mišljenje; • motivacija: posamezniki, ki so bolj motivirani, bodo učinkovitejši pri mišljenju; • znanje: pri ustrezni količini znanja imamo dovolj informacij, da uspešno rešujemo nalogo; preveč znanja lahko povzroči, da smo v mišljenju omejeni; • drugi smiselni odgovori po presoji ocenjevalca. <p>Presoje s pojasnitvami fizioloških dejavnikov:</p> <ul style="list-style-type: none"> • utrujenost: če je posameznik utrujen, bo težje iskal rešitve problema; • bolezen, poškodbe: če posameznik doživi poškodbo možganov, lahko izgubi zmožnost abstraktnega mišljenja; • lakota: ko smo lačni, nimamo dovolj energije, da bi lahko učinkovito razmišljali; • drugi smiselni odgovori po presoji ocenjevalca. 	
6. raven	4 presoje s pojasnitvami	4
	3 presoje s pojasnitvami	3
5. raven	2 presoji z 2 pojasnitvama ali 4 presoje z 1 pojasnitvijo	2
	1 presoja z 1 pojasnitvijo ali 3 presoje	1

4. naloga

Naloga	Navodila za točkovanje	Točke
4.1	<p>Opredelitev stališč: Stališča so celote prepričanj, čustev in vrednostnih ocen v odnosu do socialnih situacij in objektov, ki delujejo kot pripravljenost za določen način vedenja.</p> <p>Navedba in opis komponent stališč:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kognitivna komponenta: znanje, informacije, argumenti o objektu stališča; • čustvena komponenta: čustva in subjektivne ocene glede na objekt stališč; • dinamična (vedenjska) komponenta: pripravljenost oz. težnja delovanja v skladu s stališčem 	
2. raven	opredelitev stališč, navedba in opis 3 komponent	4
	opredelitev stališč, navedba in opis 2 komponent	3
1. raven	opredelitev stališč, navedba in opis 1 komponente ali navedba in opis 3 komponent ali opredelitev stališč in navedba 2 komponent	2
	opredelitev stališč in navedba 1 komponente ali navedba in opis 1 komponente ali navedba 2 komponent	1
4.2	<p>Navedba komponente iz primera: kognitivna komponenta</p> <p>Navedba primera: Izbral bom psihologijo, saj mi je snov zelo všeč in me zanima (čustvena komponenta), pa še pri pouku je vedno super vzdušje (čustvena komponenta). Pogledal sem tudi rezultate mature zadnjih let in videl, da je pri psihologiji povprečna ocena višja kakor pri drugih izbirnih predmetih (kognitivna komponenta). Pa še zelo uporabna je in ti na vsakem koraku pride prav (kognitivna komponenta). Prijavnico imam že izpolnjeno, le oddati jo moram še (vedenjska komponenta). Z enim letošnjim maturantom pa sem se že dogovoril, da mi da svoje zapiske in učbenike (vedenjska komponenta).</p>	
4. raven	navedena komponenta in naveden primer s po 2 opisoma za 3 komponente	4
	navedena komponenta in naveden primer s po 1 opisom za 3 komponente ali navedena komponenta in naveden primer s po 2 opisoma za 2 komponenti	3
3. raven	navedena komponenta in naveden primer z 2 opisoma za 1 komponento ali navedena komponenta in naveden primer s po 1 opisom za 2 komponenti ali naveden primer s po 1 opisom za 3 komponente	2
	navedena komponenta in naveden primer z 1 opisom ali naveden primer s po 1 opisom za 2 komponenti ali naveden primer s po 2 opisoma za 1 komponento	1

Naloga	Navodila za točkovanje	Točke
4.3	<p>Presoje dejavnikov oblikovanja stališč s pojasnitvijo:</p> <ul style="list-style-type: none"> za kognitivno komponento: informacije, znanje, šola, množični mediji, saj se po teh dejavnikih oblikuje predvsem posameznikovo mnenje o objektih stališč. Če imamo o objektu stališč bolj pozitivne informacije, bo tudi stališče bolj pozitivno in obratno; za čustveno komponento: osebne izkušnje, če imamo z objektom stališč pozitivne izkušnje, bo tudi naše stališče bolj pozitivno; množični mediji skupaj z objektom stališč povzročajo pozitivne občutke (vpliv reklam); za vedenjsko komponento: družina, prijateljske skupine, saj z modelnim učenjem posnemamo tudi vedenje v zvezi z objektom stališč; drugi odgovori po presoji ocenjevalca. <p>OPOMBA: Odgovor je ocenjen na nižji ravni, če se pri komponentah pojavlja isti dejavnik.</p>	
6. raven	<p>presoja in pojasnitev dejavnikov za 3 komponente</p> <p>OPOMBA: Ocena 3 ali 4 točke je odvisna od kakovosti pojasnitev.</p>	3–4
5. raven	<p>presoja in pojasnitev dejavnikov za 2 komponenti ali presoja dejavnikov za 3 komponente in 1 pojasnitev</p>	2
	<p>presoja in pojasnitev dejavnika za 1 komponento ali 3 presoje</p>	1

IZPITNA POLA 2

A) Naloge izbirnega tipa

Naloga	Odgovor
1	C
2	C
3	A
4	B

Naloga	Odgovor
5	D
6	B
7	A
8	A

Naloga	Odgovor
9	A
10	B
11	A
12	A

Naloga	Odgovor
13	C
14	D

Za vsak pravičen odgovor 1 točka.

Skupaj 14 točk

B) Strukturirani eseji**1. naloga**

Raven	Navodila za točkovanje	Točke
	<p>ZNANJE</p> <p>Vidiki opredelitve čustev:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vrednostni vidik: doživljamo pozitivna ali prijetna čustva (veselje) ter negativna ali neprijetna čustva (strah); povezan je s kognitivno oceno pomena situacije; • intenzivnostni (jakostni) vidik: doživljamo močna ali šibka čustva; povezan je s kognitivno oceno pomembnosti situacije in fiziološkega vzburjenja; • aktivnostni vidik: čustva so lahko vzburjajoča (jeza) ali pomirjujoča (zadovoljstvo); povezan je z jakostjo fiziološkega vzburjenja 	
2. raven	<p>navedeni in opisani 3 vidiki</p> <p>OPOMBA: Za opis zadostuje 1 opis vidika.</p>	4
	navedeni 3 in opisana 2 vidika	3
1. raven	navedena in opisana 2 vidika ali navedeni 3 in opisan 1 vidik	2
	navedena 2 vidika ali naveden in opisan 1 vidik	1
	<p>RAZUMEVANJE IN UPORABA</p> <p>Primeri doživljanja čustva, poimenovanje in opis osnovnega čustva po vidikih:</p> <p><u>primer za osnovno čustvo:</u> Učenec je sodeloval na šolskem nagradnem natečaju. Pri razglasitvi rezultatov izve, da je zmagal in za nagrado dobil obisk adrenalinskega parka, česar se je zelo razveselil. Učenec je pri tem doživel čustvo veselja. Veselje je po vrednostnem vidiku prijetno čustvo in v tem primeru močno. Po aktivnostnem vidiku pa je veselje vzburjajoče čustvo, saj je povezano z večjim fiziološkim vzburjenjem;</p> <p><u>primer za sestavljeno čustvo:</u> Pri uri angleščine je učiteljica učencem vrnila teste in Anže je pisal 5. Ker je pričakoval, da bo dobro pisal, ga ocena ni močno presenetila, seveda pa je bil z oceno zadovoljen. Tako je doživel sestavljeno čustvo zadovoljstva.</p>	
4. raven	predstavljena 2 primera, poimenovanje 2 čustev in opis 3 vidikov opredelitve osnovnega čustva	5
	predstavljena 2 primera, poimenovanje 2 čustev, opis 2 vidikov opredelitve osnovnega čustva	4
3. raven	predstavljena 2 primera, poimenovanje 2 čustev, opis 1 vidika opredelitve osnovnega čustva ali predstavljen 1 primer in poimenovanje osnovnega čustva, opis 3 vidikov opredelitve osnovnega čustva ali predstavljena 2 primera, poimenovanje 1 čustva, opis 2 vidikov opredelitve osnovnega čustva	3
	predstavljena 2 primera, poimenovanje 1 čustva ali predstavljen 1 primer in poimenovanje osnovnega čustva, opis 1 vidika opredelitve čustev	2
	predstavljena 2 primera ali predstavljen 1 primer in poimenovanje čustva	1

Raven	Navodila za točkovanje	Točke
	<p>SINTEZA IN VREDNOTENJE</p> <p>Pojasnitve vpliva čustev na uspešnost:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zaradi doživljanja čustev ugodja (npr. veselje) pri opravljanju neke dejavnosti bo učenec verjetno bolj vztrajen pri premagovanju ovir in zato uspešnejši pri doseganju ciljev; • zaradi doživljanja rahlega neugodnega čustva (npr. strah, trema) bo učenec previdnejši pri delu in je zato verjetnost napak manjša, zaradi česar je lahko uspešnost večja; • doživljanje močnih čustev (ugodja ali neugodja) zmanjšuje zmožnost zbranosti, zato bo učenec manj uspešen; • zaradi doživljanja čustev ugodja pri doseganju uspehov bo učenec tudi v prihodnje raje izbral dejavnosti, pri katerih doživlja čustva ugodja, zato bo pogosteje izbral dejavnosti, pri katerih je uspešen, kot pa dejavnosti, pri katerih je neuspešen; • drugi smiselni odgovori po mnenju ocenjevalca. <p>Pojasnitve vpliva čustev na medosebne odnose:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zaradi doživljanja močnih čustev neugodja (npr. jeza, bes) se lahko zmanjša nadzor nad vedenjem učenca in izbruhnejo medosebni konflikti; • zaradi doživljanja čustev ugodja (npr. sreča, veselje, ljubezen) ob druženju učenca s prijatelji je to druženje za vse prijetno, zato se prijateljski odnosi ohranjajo in razvijajo; • drugi smiselni odgovori po mnenju ocenjevalca. <p>OPOMBA: Mogoče so tudi pojasnitve s konkretnimi primeri.</p>	
6. raven	5 pojasnitev (vključeni obe področji)	5
	4 pojasnitve (vključeni obe področji)	4
5. raven	3 pojasnitve	3
	2 pojasnitvi	2
	1 pojasnitev	1

OPOMBA: Za celoten esej kandidat lahko dobi **1 dodatno točko** v skladu z merili v Predmetnem izpitnem katalogu 2018, stran 9.

2. naloga

Raven	Navodila za točkovanje	Točke
	<p>ZNANJE</p> <p>Značilnosti modelnega učenja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • obstajata model in opazovalec, ki se z opazovanjem modela nauči novega vedenja; • model je lahko živ (starši, vrstniki) ali pa simboličen (junaki v filmih, knjigah); • opazujemo, kako se v nekih okoliščinah obnašajo drugi, in potem to posnemamo; • opazovalec mora biti za posnemanje modela ustrezno motiviran; • opazovalec se mora strinjati z vedenjem modela; • modelno učenje poteka po shemi: pozornost, zapomnitev, izvajanje, motivacija; • modelno učenje se pojavlja že zelo zgodaj; • drugi odgovori po presoji ocenjevalca <p>Oblike vedenja, ki se jih učimo z modelnim učenjem:</p> <ul style="list-style-type: none"> • prosocialno vedenje, • motorična spretnost, • govor, • čustveni odzivi, • spoprijemanje s stresom, • drugi odgovori po presoji ocenjevalca. 	
2. raven	opisane 3 značilnosti modelnega učenja in navedene 3 različne oblike vedenja	4
	opisani 2 značilnosti modelnega učenja in navedeni 2 različni obliki vedenja	3
1. raven	opisani 2 značilnosti modelnega učenja in navedena 1 oblika vedenja ali opisane 3 značilnosti modelnega učenja	2
	opisana 1 značilnost modelnega učenja in navedena 1 oblika vedenja ali opisani 2 značilnosti modelnega učenja	1
	<p>RAZUMEVANJE IN UPORABA</p> <p>Elementi modelnega učenja: pozornost – zapomnitev – izvajanje – motivacija</p> <p>Ponazoritev in poimenovanje faz modelnega učenja pri oblikovanju odnosa do živali, npr.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • otrok večkrat opazuje mamo, ko hrani domačega kučka, kako ga boža, čisti; ko govori mucu, ko jo pokliče ipd. (pozornost); • obnašanje mame si zapomni (zapomnitev); • kmalu tudi sam poskuša kučka božati, mucu prinese hrano, jo pokliče ...; lahko je na začetku še nespreten (izvajanje); • mama ga ob takem ravnanju pohvali, všeč mu je tudi, da kužek in muca prijazno pritečeta k njemu, ko ga zagledata ..., tako se ju je vedno razveselil in tudi prijazno obnašal do njiju (motivacija) 	
4. raven	ponazorjeni in ustrezno poimenovani 4 elementi modelnega učenja	5
	ponazorjeni in ustrezno poimenovani 3 elementi	4
3. raven	ponazorjena in ustrezno poimenovana 2 elementa ali ponazorjeni 3 elementi in ustrezno poimenovan 1 element	3
	ponazorjena 2 elementa in ustrezno poimenovan 1 element ali ponazorjeni 3 elementi	2
	ponazorjen in poimenovan 1 element ali ponazorjena 2 elementa ali poimenovana 2 elementa	1

Raven	Navodila za točkovanje	Točke
	<p>SINTEZA IN VREDNOTENJE</p> <p>Presoje in pojasnitve dejavnikov, ki vplivajo na posnemanje modelovega vedenja, npr.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opaznost modelovega vedenja: zaradi popularnosti jih hitro opazimo, močno pritegnejo pozornost; • značilnosti modela: običajno so to zanimive in privlačne osebe, lahko so podobne mnogim gledalcem, po starosti, interesih, načinu oblačenja, obnašanju ali pa jim želijo biti podobni; • učenceve značilnosti: posamezniki, ki nimajo samozaupanja, se bodo prej identificirali z znanimi in pomembnimi osebami – športniki in s tem izboljšali svojo samopodobo; • drugi odgovori po presoji ocenjevalca <p>Predlogi, npr.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • filmska vzgoja, pri kateri bi imeli dijaki možnost razpravljati o filmskih junakih; • na šolo povabijo znane osebe (igralce, pisatelje, športnike ...), s katerimi bi dijaki neposredno komunicirali in jih spoznavali; • pri pouku književnosti analizirajo in ocenjujejo delovanje junakov zgodb, romanov ...; • dijakom v debati omogočajo, da govorijo o svojih modelih, jih analizirajo, ocenjujejo njihovo delovanje ipd.; • učitelji naj se trudijo, da so učencem, dijakom kakovosten zgled (model); • drugi odgovori po presoji ocenjevalca. 	
6. raven	presoja 2 in pojasnitev 2 dejavnikov ter 2 predloga	5
	presoja 2 in pojasnitev 2 dejavnikov ter 1 predlog ali presoja 2 in pojasnitev 1 dejavnika ter 2 predloga	4
5. raven	presoja 1 in pojasnitev 1 dejavnika ter 2 predloga ali presoja in pojasnitev 2 dejavnikov ali pojasnitev 2 dejavnikov in 2 predloga	3
	presoja 1 in pojasnitev 1 dejavnika ter 1 predlog ali presoja 1 dejavnika in 2 predloga ali pojasnitev 2 dejavnikov in 1 predlog	2
	presoja 1 in pojasnitev 1 dejavnika ali presoja 1 dejavnika in 1 predlog ali presoja 2 dejavnikov ali 2 predloga ali pojasnitev 2 dejavnikov	1

OPOMBA: Za celoten esej kandidat lahko dobi **1 dodatno točko** v skladu z merili v Predmetnem izpitnem katalogu 2018, stran 9.

3. naloga

Raven	Navodila za točkovanje	Točke
	<p>ZNANJE</p> <p>Oprelitev samopodobe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • celota predstav, stališč in mnenj o samem sebi, • doživljanje samega sebe, • vse to, kar si mislimo o sebi, • drugi odgovori po presoji ocenjevalcev <p>OPOMBA: Zadostuje 1 opredelitev samopodobe.</p> <p>Navedba in opis področij samopodobe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • telesna: mnenje o svoji telesni privlačnosti, telesni kondiciji, telesnih sposobnostih in spretnostih, zunanjem videzu, primerjava lastnega videza z drugimi ... • šolska (akademska): mnenje o lastnih spretnostih in sposobnostih za učenje, zanimanja za šolske predmete; prepričanja o zmožnosti lastne učne uspešnosti ... • socialna (medosebna): prepričanja o lastnih odnosih z drugimi osebami; o lastnih sposobnostih sklepanja prijateljstev; o lastni priljubljenosti in kakovosti odnosov z drugimi ... • čustvena: prepričanja o lastnem izražanju in obvladovanju čustev ... <p>OPOMBA: Zadostuje 1 opis področja samopodobe.</p>	
2. raven	opredelitev samopodobe, navedena in opisana 3 področja	4
	opredelitev samopodobe, navedeni in opisani 2 področji	3
1. raven	opredelitev samopodobe, navedeni 2, opisano 1 področje ali navedeni in opisani 2 področji	2
	opredelitev samopodobe ali navedeno in opisano 1 področje ali navedeni 2 področji	1
	<p>RAZUMEVANJE IN UPORABA</p> <p>Ponazoritve doživljanja pozitivne in negativne samopodobe, npr.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • čustvena (pozitivna): menim, da me nobena stvar ne spravi s tira, največkrat sem dobre volje; ko se razjezim, obvladano povem, kaj me moti ... • telesna (pozitivna): zelo dober sem v športih z žogo, imam dobro razvite mišice, spreten sem pri plezanju, drugi menijo, da sem precej privlačen ... • šolska (negativna): nisem zadovoljen s svojim delom za šolo; matematika me ne zanima in težko dobim dobro oceno ... • drugi odgovori po presoji ocenjevalca. 	
4. raven	ponazoritev pozitivne samopodobe (SP) na dveh področjih in negativne na enem področju	4–5
	OPOMBA: Ocena 4 ali 5 je odvisna od kakovosti ponazoritev. Za popoln odgovor štejemo, če kandidat poda vsaj 2 ponazoritvi vsakega področja.	
3. raven	ponazoritev pozitivne SP na dveh področjih in negativne na enem področju (po 1 opis na vsakem področju)	3
	ponazoritev pozitivne SP na enem področju in negativne na drugem področju ali ponazoritev pozitivne SP na dveh področjih	2
	ponazoritev SP na dveh področjih (brez poimenovanj)	1

Raven	Navodila za točkovanje	Točke
	<p>SINTEZA IN VREDNOTENJE</p> <p>Pojasnitve dejavnikov, ki vplivajo na nastanek negativne samopodobe (SP):</p> <ul style="list-style-type: none"> • posameznik v šoli kljub trudu pridobiva negativne izkušnje (npr. slabe ocene pri matematiki) in tako razvija slabo šolsko SP; • negativne zgodnje izkušnje v družini; starši ne izkazujejo otroku dovolj pozornosti in ljubezni, ga pretirano kritizirajo ob njegovih dejanjih, tako otrok razvija slabo podobo o sebi; • mladostnik želi biti sprejet v družbi vrstnikov, vendar ga ti zavračajo, ga ponižujejo, zasmehujejo. Tako mladostnik razvija slabo socialno SP; • v službi delavec ne dosega meril uspešno opravljenega dela, posluša nenehne kritike šefa o svojem delu. Tako razvija negativno SP o svojih delovnih sposobnostih; • drugi odgovori po presoji ocenjevalca. <p>Pojasnitve posledic negativne samopodobe za mladostnika, npr.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ne bo pravilno zaznaval svojih sposobnosti, osebnostnih lastnosti, vedenja (npr. pretirano bo kritičen do svojega zunanjšega videza; tudi če bo nastop dobro izvedel, bo menil, da je bil slab); • imel bo nizko samospoštovanje; kritika ljudi ga bo hitro prizadela; • ne bo se zanašal na lastne moči, pretirano bo odvisen od drugih (npr. pretirano se bo prilagajal vrstnikom); • ne bo razvijal kakovostnih medosebnih odnosov (ker ne zaupa vase, je nesproščen v odnosih, nezaupljiv do drugih); • ne bo pripravljen tvegati (npr. se spoprijeti z novo težjo nalogo, kjer obstaja možnost neuspeha); • drugi odgovori po presoji ocenjevalca. 	
6. raven	3 pojasnitve dejavnikov in 3 pojasnitve posledic	5
	3 pojasnitve dejavnikov in 2 pojasnitvi posledic ali obratno	4
5. raven	2 pojasnitvi dejavnikov, 2 pojasnitvi posledic ali 3 pojasnitve dejavnikov, 1 pojasnitev posledice	3
	2 pojasnitvi dejavnikov, 1 pojasnitev posledice ali obratno ali 3 pojasnitve dejavnikov ali 3 pojasnitve posledic	2
	2 pojasnitvi dejavnikov ali 1 pojasnitev dejavnika in 1 pojasnitev posledice ali 2 pojasnitvi posledic	1

OPOMBA: Za celoten esej kandidat lahko dobi **1 dodatno točko** v skladu z merili v Predmetnem izpitnem katalogu 2018, stran 9.

4. naloga

Raven	Navodila za točkovanje	Točke
	<p>ZNANJE</p> <p>Faze razvoja libida po Freudu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1. oralna faza (1. leto življenja/od rojstva do 18. meseca) • 2. analna faza (drugo leto življenja/2.–3. leto) • 3. falična faza (med 3. in 5. letom/3.–5./6. leto) • 4. latenca (med 6. in 11. letom) • 5. genitalna faza (po 11. letu; od pubertete naprej) 	
2. raven	navedene in časovno opredeljene vse faze v pravilnem zaporedju	4
	navedene 4, časovno opredeljene 3 faze v zaporedju OPOMBA: Za oceno 3 točke je lahko izpuščena ena faza. Če si navedene faze ne sledijo v ustreznem zaporedju, je odgovor ocenjen na 1. ravni.	3
1. raven	navedene 3 faze, časovno opredeljena 1 faza ali navedene 4 faze	2
	navedeni 2 fazi, časovno opredeljena 1 faza ali navedene 3 faze	1
	<p>RAZUMEVANJE IN UPORABA</p> <p>Primer vedenja otroka v prvi (oralni) fazi razvoja, npr.: Jure je star osem mesecev. Ko je buden, se zelo zabava in uživa, ko prime gumijasto živalco in jo nese v usta, jo liže, grize ...</p> <p>Primer vedenja otroka v drugi (analni) fazi razvoja, npr.: Petra je stara dve leti in pol. Sedi na kahlici in mama, ki v kopalnici ravno nekaj pomiva, pričakuje, da bo Petra (hitro) opravila veliko potrebo. Petri pa se nikamor ne mudi, saj rada sedi na kahlici, to ji je v poseben užitek ...</p> <p>Razlaga razlik v zadovoljevanju libida v prvi in drugi fazi razvoja po Freudu: V prvi fazi so erogena cona usta; otrok čuti prve zadovoljitve (libida) prek ust; zadovoljitev (libida) v povezavi s hranjenjem, sesanjem, grizenjem. V drugi fazi pa je erogena cona anus; libido se (v drugem letu življenja) preusmeri na analne funkcije; libido se usmeri na izločanje in nadzor nad izločanjem.</p>	
4. raven	ponazorjena 2 primera vedenja (za obe fazi), razložena razlika v zadovoljevanju libida OPOMBA: Ocena 4 ali 5 točk je odvisna od kakovosti primerov in razlage razlike v zadovoljevanju libida.	4–5
3. raven	ponazorjen 1 primer vedenja, razložena razlika v zadovoljevanju libida	3
	ponazorjena 2 primera vedenja (za obe fazi) ali razložena razlika v zadovoljevanju libida	2
	ponazorjen 1 primer vedenja	1

Raven	Navodila za točkovanje	Točke
	<p>SINTEZA IN VREDNOTENJE</p> <p>Presoja pomanjkljivosti Freudove psihoanalize, npr.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pretirano poudarjanje nezavednega (kot posledice potlačitve nesprejemljivih vsebin) in zgodnjih izkušenj; • pretirano poudarjanje seksualnega nagona; • načini spoznavanja temeljijo na proučevanju ljudi z različnimi duševnimi težavami (Freud je preučeval predvsem nevrotike), to potem lahko posplošimo in razumemo kot splošne zakonitosti duševnosti; • subjektivnost uporabljenih raziskovalnih metod (analiza sanj, študije primerov, proste asociacije niso popolnoma objektivne metode); • drugi odgovori po presoji ocenjevalca. <p>Pozitivni prispevki psihoanalize k razvoju psihologije, npr.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Freud (in njegovi somišljeniki) so opozorili na nezavedne procese in mehanizme, ki gradijo naše vsakdanje življenje, doživljanje in obnašanje; • psihoanalitiki so začeli proučevati duševni razvoj v otroštvu in se osredotočili na raziskovanje duševne dinamike; • Freudovo psihoanalizo lahko štejemo tudi za začetek razumevanja psihičnih izvorov duševnih motenj; • psihoanaliza je pomembno vplivala na razvoj psihoterapije; • prikazuje pomen spolnega nagona za posameznikov razvoj; • drugi odgovori po presoji ocenjevalca. 	
6. raven	2 pomanjkljivosti in 3 pozitivni prispevki	5
	1 pomanjkljivost in 3 pozitivni prispevki ali 2 pomanjkljivosti in 2 pozitivna prispevka	4
5. raven	1 pomanjkljivost in 2 pozitivna prispevka ali 2 pomanjkljivosti in 1 pozitivni prispevek	3
	1 pomanjkljivost in 1 pozitivni prispevek ali 2 pomanjkljivosti ali 2 pozitivna prispevka	2
	1 pomanjkljivost ali 1 pozitivni prispevek	1

OPOMBA: Za celoten esej kandidat lahko dobi **1 dodatno točko** v skladu z merili v Predmetnem izpitnem katalogu 2018, stran 9.